

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
دانشکده پرستاری مامایی

تبیین فرآیند اهدا در اهداکنندگان کلیه خویشاوند: ارائه مدل

پایان نامه برای دریافت درجه دکتری تخصصی PhD در پرستاری

اساتید راهنما: دکتر مریم اسماعیلی، دکتر مهوش صلصالی

استاد مشاور: دکتر ناهید دهقان نیری

نگارنده:

زیبا برزآبادی فراهانی

۱۳۹۵

چکیده

زمینه: اهدای کلیه از خویشاوندان نزدیک با وابستگی بیولوژیکی، نتایج بهتری در مقایسه با سایر گزینه‌های اهدا دارد. اهدا مفهومی چند بعدی و پیچیده است که در طی فرآیندی وابسته به زمینه رخ می‌دهد. شناسایی عوامل موثر بر اهدای خویشاوند و پیامدهای حاصل از آن در بافت فرهنگی و اعتقادی کشور، راهگشای تیم پیوند به ویژه پرستاران در راستای ارتقای فرهنگ اهدای کلیه خویشاوند در جامعه می‌باشد. لذا این مطالعه با هدف تبیین فرآیند نظری اهدا در اهداکنندگان کلیه خویشاوند ارائه مدلی متناسب با زمینه‌ای که در آن زندگی می‌کنیم، انجام گردید.

روش پژوهش

مطالعه حاضر با هدف تبیین فرآیند اهدا در اهداکنندگان کلیه خویشاوند و ارائه مدل با رویکرد کیفی و بر اساس روش‌شناسی نظریه بسترزاد نسخه Strauss و Corbin (۲۰۰۸) انجام شد. جمعیت اصلی در این پژوهش، اهداکنندگان خویشاوند درجه یک بودند که تمایل به شرکت در مطالعه را داشته‌اند. به منظور تأیید و تکمیل اطلاعات و بر اساس شکل‌گیری نظریه، اهداکننده خویشاوند درجه دو، اهداکننده غیر خویشاوند، پرستار، پزشک و گیرنده کلیه از غیر خویشاوند نیز در این مطالعه شرکت داده شدند. نمونه‌گیری به شکل مبتنی بر هدف شروع و با روش نمونه‌گیری نظری تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. روش اصلی جمع‌آوری داده‌ها مصاحبه‌های عمیق نیمه ساختار یافته بود. در مجموع از ۲۵ مشارکت‌کننده، ۱۶ اهداکننده خویشاوند نسبی و سببی، ۱ گیرنده از اهداکننده غیر خویشاوند، ۱ خویشاوند گیرنده‌ای که از غیر خویشاوند با جبران مالی گرفته، ۱ اهداکننده غیر خویشاوند با جبران مالی، ۱ اهداکننده غیر خویشاوند بشر دوستانه، ۱ پزشک متخصص کلیه و ۴ پرستار بخش پیوند، مورد مصاحبه قرار گرفتند. تجزیه تحلیل داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها، مشاهدات و یادداشت‌های عرصه با رویکرد نظریه بسترزاد کوربین استراس ۲۰۰۸ تحلیل گردید.

یافته‌ها

در مطالعه حاضر، ۵ طبقه "بارقه‌های اهدا"، "انگیزه‌های اهدا"، "تصمیم‌گیری"، "دل به دریا زدن" و "پیامدهای اهدا"، طبقات اصلی فرآیند اهدا، با ۱۱ زیر طبقه بودند. دو زیر طبقه، بخشش زندگی و فرصت الهی حاصل طبقه اصلی "درک اهداکنندگان از اهدا" می‌باشند. طبقه اصلی "ساختارچند وجهی اهدا" ناظر بر زمینه با ۶ زیر طبقه بودند. با ترکیب و یکپارچگی طبقات، "اهدای فرصت زندگی" به عنوان طبقه مرکزی مطالعه شناسایی شد

نتیجه‌گیری

اهدا، فرآیندی پویاست که با مسئولیت توأم با عشق به منظور حفظ حیات و خاتمه بخشیدن به مشکلات گیرنده، در بستری از موانع و تسهیل‌کننده‌ها شروع شده و از طریق انگیزه‌های اهدا، تصمیم‌گیری و دل به دریا زدن در راستای اهدای فرصت زندگی، انجام می‌گیرد. تیم پیوند، به ویژه پرستاران با درک فرآیند اهدا و عوامل موثر بر آن می‌توانند نقش مهمی در ارتقای فرهنگ اهدای خویشاوند با ارائه خدمات جامع حمایتی، مشاوره‌ای، مراقبتی و آموزشی داشته باشند. امید است که با تعیین جایگاه و مسئولیت‌های حرفه‌ای پرستاران در تیم پیوند به این امر دست یابیم.

کلید واژه‌ها: اهدا، اهداکننده کلیه خویشاوند، نظریه بسترزاد

Tehran University Of Medical Sciences

School of Nursing and Midwifery

**Exploration the process of donation in living related
kidney donors: Model presentation**

**A thesis submitted as partial fulfillment of the requirements for Doctor of Philosophy
(PhD) Degree In Nursing**

Supervisors:

Dr Maryam Esmaeili
Prof. Mahvash Salsali

Consultant:

Prof. Nahid Dehghan Nayeri

Ziba Borzabadi Farahani

2016

Abstract

Background Kidney donation from close relatives with biological relationship has better results compared to other options. Donation is a multidimensional and complex concept that occurs during a context-dependent process. Identifying the factors influencing related donations and the consequences in country's cultural and religious context can solve the problems of transplant team, particularly nurses, to improve related kidney donation within the society. Therefore, this study aimed to explain the theoretical process of donation in related kidney donors and to present a model in accordance with the context which we live in.

Methodology

The purpose of the present study was to explain donation process among related donors and to present a model with qualitative approach and based on the grounded theory by Corbin and Strauss (2008). The main population in this study consisted of the first degree related donors who were willing to participate in study. In order to confirm and complete information and according to the formation of theory, the second degree related donor, non-related donor, nurse, physician and kidney recipient participated in this study. Sampling was started based on the purpose and continued according to theoretical sampling method to achieve theoretical saturation. The main data collection method was semi-structured interviews. In sum of 25 participants, 16 relative and causative related donors, one recipients from non-related donors, one physician, four nurses, and one non-related donor with compensation, one relative of recipient with un related donor and one non related donor with altruism were interviewed. The data resulted from interviews, observations, and notes were analyzed based on the grounded theory by Corbin and Strauss (2008).

Findings

In the present study, five floors including “donation spark”, “donation motivations”, “decision-making”, “risking”, “donation consequences” were the main floors of donation process with 11 sub-floors. The main floors were “understanding donation” and “polyhedral structure of donation” with 8 sub-floors. With the uniformity and combination of the floors, “the donation opportunity to live” was identified as the central floor of the study.

Conclusion

Donation is a dynamic process that is done eagerly in order to sustain life and to end the recipient's problems that starts in the context of barriers and facilitators through donation incentives regarding the donation opportunity to live. The transplant team, particularly nurses, by understanding the donation process and factors affecting it, can have an important role in promoting related donation culture by providing supportive, consulting, caregiving and educational services. It is hoped that with the status and professional responsibilities of nurses in the transplant team to achieve this.

Keywords: donation, related donors, grounded theory